

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 października 2018 r., skierowanym przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł., D. J. wniósł o nakazanie pozwanej zawarcia z nim umowy ustanowienia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...) oraz o rozstrzygnięcie o kosztach według norm przepisanych.

(pozew – k. 3-4)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na pozew – k. 49-50)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 października 2010 r. zmarła M. J..

Zmarła była żoną J. J. – brata S. J., który był dziadkiem D. J..

(okoliczność bezsporna, akty stanu cywilnego – k. 69-73)

M. J. przysługiwało spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu nr (...), położonego w Ł. przy ul. (...).

(zaświadczenie – k. 10)

W dniu 29 sierpnia 2011 r. D. J. złożył oświadczenie, którym zwrócił się do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) o przyjęcie go w poczet członków. W dniu 27 września 2011 r. pomiędzy Spółdzielnią Mieszkaniową (...) a D. J. zostało zawarte porozumienie w przedmiocie rozłożenia na raty zadłużenia czynszowego powstałego z tytułu użytkowania lokalu mieszkalnego.

(kserokopia pisma – k. 6, porozumienie – k. 7)

Na posiedzeniu zarządu Spółdzielni, które odbyło się 3 listopada 2011 r., została wyrażona wstępna zgoda na przyjęcie D. J. w poczet członków spółdzielni oraz na ustanowienie na jego rzecz spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w Ł. na prawach pierwszeństwa po zmarłym członku spółdzielni – M. J. – pod warunkiem zgromadzenia wymaganego wkładu oraz spłaty zadłużenia czynszowego.

(pismo - k. 8)

D. J. spłacił zadłużenie, ale nie uregulował sprawy wkładu mieszkaniowego, nie przedłożył też dowodu przeprowadzenia postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej M. J.. Wobec tego, zarząd Spółdzielni w dniu 13 lutego 2013 r. uchylił uprzednio udzieloną zgodę.

(zaświadczenie – k. 11, pismo wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 56, k. 57, k. 58)

Ostatecznie, w dniu 5 lipca 2018 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł. nie wyraziła zgody na przywrócenie ustawowo zakreślonego terminu oraz zawarcie umowy o ustanowienie na rzecz D. J. spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w Ł..

(pismo – k. 12)

Powyższy stan faktyczny był niesporny. Sąd poczynił ustalenia faktyczne w oparciu o przedstawione do akt dokumenty. Żadne inne dowody nie zostały przez strony zgłoszone.

W powyższym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 148¹ § 1 k.p.c. rozpoznanie sprawy i wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym może nastąpić, gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne.

W rozpoznawanej sprawie Sąd doszedł do przekonania, że zgromadzony materiał dowodowy stanowi wystarczającą podstawę z punktu widzenia istotności rozstrzygnięcia. Jednocześnie brak wniosków dowodowych wymagających przeprowadzenia rozprawy i zasada szybkości postępowania, wyrażona w art. 6 k.p.c. spowodowały, że Sąd orzekł na posiedzeniu niejawnym, uprzedzając o tym strony postanowieniem z dnia 19 lipca 2019 roku (k. 60).

W niniejszym postępowaniu powód wnosił o nakazanie pozwanej Spółdzielni zawarcia z nim umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...).

Podstawę prawną roszczenia, powołaną w uzasadnieniu pozwu, stanowił art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 845).

Przepis ten stanowi, że w przypadku wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego w następstwie śmierci uprawnionego, roszczenia o zawarcie umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego przysługuje jego osobom bliskim.

M. J. przysługiwało prawo do lokalu objętego pozwem. Z chwilą śmierci – w dniu 29 października 2010 r. – jej członkostwo w spółdzielni i prawo do lokalu wygasły, a osoby jej bliskie zyskały uprawnienie do ustanowienia na ich rzecz prawa do przedmiotowego lokalu.

Definicja osoby bliskiej została zawarta w ustawie w art. 2 ust. 5. Jako osobę bliską wskazano: zstępnego, wstępnego, rodzeństwo, dzieci rodzeństwa, małżonka, osobę przysposabiającą i osobę przysposobioną oraz osobę, która pozostawała faktycznie we wspólnym pożyciu z byłym uprawnionym.

Brzmienie obu przepisów nie uległo zmianie – powołana regulacja obowiązywała także w dacie zgonu M. J.. Na gruncie tych przepisów powód nie posiadał i nie posiada legitymacji czynnej do wystąpienia z roszczeniem; D. J. nie jest osobą bliską M. J. w rozumieniu ustawy. Łączy go dalsze pokrewieństwo (także nie spełniające wymogów ustawy) z rodziną jej męża.

Z tych względów powództwo podlegało oddaleniu.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu. Z tych samych względów, w oparciu o art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 785), powód został zwolniony od kosztów sądowych (nieuiszczonej części opłaty od pozwu w wysokości 8.870 zł).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy: „zastosowanie przez Sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (postanowienie Sądu Najwyższego z 14.01.1974 r., sygn. akt II CZ 223/73).

W niniejszej sprawie Sąd uznał, że ze względów słusznościowych obciążenie pozwanego kosztami procesu stanowiłoby dla niego nadmierne obciążenie.

Ze złożonych dokumentów wynika, że powód podjął trud spłaty zadłużenia związanego z zamieszkiwanym przez niego lokalem. Jednocześnie dochód w trzyosobowym gospodarstwie domowym wynosi 4.750 zł.

Z tych względów Sąd uznał, iż sytuacja rodzinna i majątkowa powoda uzasadnia odstępianie od zasad ogólnych i nie obciążanie go kosztami procesu.

Wpływ na treść orzeczenia o kosztach miały także kwestie natury procesowej.

Zwraca uwagę przede wszystkim fakt, że strona pozwana, mimo braku legitymacji powoda do wystąpienia z żądaniem ustanowienia na jego rzecz prawa do lokalu, zachowała się w sposób, który wywołał u powoda przekonanie o przysługującym mu prawie; podjęte zostały decyzje oraz uchwały stanowiące swoistą promesę zawarcia umowy w przyszłości.

Ponadto, w niniejszej sprawie stan faktyczny oraz podstawa prawna dochodzonego roszczenia nie budziły żadnych wątpliwości – nie występowały jakiegokolwiek komplikacje, uzasadniające szczególną potrzebę korzystania z pomocy prawnej. Natomiast do wypadków szczególnie uzasadnionych Sąd Najwyższy zalicza sytuację, gdy wysokość kosztów zastępstwa prawnego jest zbyt wygórowana w stosunku do stopnia zawichości sprawy i nakładu pracy pełnomocnika (wyrok z dnia 21.05.1999 r., sygn. akt I PKN 59/99).

Jednocześnie Sąd nie wyznaczył rozprawy – po stronie pozwanej nie powstała konieczność stawiennictwa w Sądzie, co także nie spowodowało wydatków (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.09.1972 r., sygn. akt I PR 254/72, OSP z 1973 r., Nr 5, poz. 95).

Mając na uwadze powyższe, w przedmiocie kosztów postępowania orzeczono, jak w punkcie 2 wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodowi wraz z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie wniesienia apelacji.